

УДК 336.72

Ковшун Н. Е.

Національний університет водного господарства та природокористування

П'ятка Н. С.

Мукачівський державний університет

ЕКОЛОГІЧНІ ІНВЕСТИЦІЇ: СУТНІСТЬ ТА ВИДИ

У статті досліджено праці вітчизняних та зарубіжних науковців щодо трактування сутності економічних категорій «інвестиції» та «екологічні інвестиції». Виділено основні підходи до трактування категорії «інвестиції» та доведено необхідність комплексного поєднання виділених підходів для уточнення її сутності. Узагальнено авторські позиції щодо трактування економічної категорії «екологічні інвестиції» та виділено два підходи: природоохоронний та превентивний. Доведено, що в сучасній економічній літературі термін «екологічні інвестиції» часто трактується досить вузько або помилково. На основі узагальнення поглядів багатьох дослідників зроблено спробу визначити сутність категорії «екологічні інвестиції». Досліджено праці науковців щодо класифікації екологічних інвестицій. Установлено необхідність виділення сутнісних ознак та цілей екологічних інвестицій, об'єктів вкладення та джерел надходження коштів для вдосконалення їх класифікації.

Ключові слова: інвестиції, екологічні інвестиції, зелені інвестиції, екологізація, навколишнє природне середовище, екодекструктивний вплив.

Постановка проблеми. Сьогодні практично для всіх вітчизняних підприємств актуальною проблемою є їх переорієнтація на сучасні високотехнологічні, природозберігаючі та ресурсощадні підходи і технології у проектуванні, виробництві, організації та збуті продукції й послуг, що, своєю чергою, потребує значних капіталовкладень у різні сфери виробничої та комерційної діяльності підприємств. Проте інвестиційний клімат в Україні залишається несприятливим, що зумовлено політичною нестабільністю, оголошенням воєнного стану в деяких регіонах держави, саме тому невідчутною для вітчизняних підприємств залишається інтеграція у світову економіку. В умовах дефіциту власних джерел фінансування українська економіка відчуває потребу в інвестиціях загалом та екологічних зокрема. Усе це зумовлює актуальність вибраної тематики дослідження

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження теоретичних та практичних аспектів за проблематикою екологічних інвестицій широко висвітлено в наукових публікаціях вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: Н. Андрєва, В. Аніщенко, С. Арестова, О. Балацького, Ф. Важницького, О. Вишницької, Т. Галушкіної, Н. Гахович, В. Дідуха, Л. Мельника, П. Камерона, О. Квактун, Д. Кубая, Н. Пахомової, С. Расаднікова, К. Ріхтера, А. Садекова, І. Синякевича, К. Харічкова, К. Хенінгсена [7–17; 23–25] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на широке висвітлення цієї проблематики у науковій літературі, зазначимо, що у переважній більшості науковці розглядають економічну категорію «екологічні інвестиції» з позиції усунення наслідків негативного впливу на навколишнє природне середовище, а виходячи з принципу превентивності. Таким чином, досі дискусійною залишається проблема уточнення й розвитку концептуальних підходів до трактування сутності економічної категорії «екологічні інвестиції» та виділення їх основних різновидів.

Мета статті полягає в узагальненні результатів досліджень вітчизняних та зарубіжних учених щодо трактування сутності економічної категорії «екологічні інвестиції» та виділенні їх основних різновидів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Уточнення концептуальних підходів до трактування сутності економічної категорії «екологічні

інвестиції» перш за все потребує ґрунтовного тлумачення поняття «інвестиції». Поняття «інвестиції» походить від латинського слова *invest*, що означає «вкладати».

Незважаючи на велику кількість досліджень, спостерігаємо значну розбіжність щодо трактування поняття «інвестиції». Так, відповідно до Закону України «Про інвестиційну діяльність», «інвестиції – всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект» [1], де спостерігаємо поєднання ресурсного і витратного підходів, проте у цьому визначенні відбувається отождолення інвестиційної діяльності та інвестування.

Австрійською школою «граничної корисності» наведено таке визначення поняття «інвестиції»: «Обмеження споживання благ сьогодні для задоволення більших потреб у майбутньому» [2, с. 9].

А. Мертенс розглядає інвестиції з макроекономічної позиції за ресурсним підходом як «... частину валового внутрішнього продукту, яку не було використано в поточному періоді та яка забезпечує приріст капіталу в економіці» [3, с. 3]. Цю позицію підтримує й Ю. Корчагін, який трактує поняття «інвестиції» як «довготермінове вкладення фінансових та економічних ресурсів із метою отримання доходу в майбутньому або отримання інших благ: соціальних, екологічних, освітніх, інфраструктурних та ін.» [4, с. 5].

За витратним підходом інвестиції розглядали класики економічної теорії Р. Дорнбуш та С. Фішер як «видатки, які покликані збільшувати або підтримувати капітальні активи» [5, с. 297].

З огляду на значну кількість наукових праць, присвячених визначенню сутності поняття «інвестиції», можна виділити такі підходи до трактування цього поняття [1–6]:

1. Ресурсний підхід, відповідно до якого вчені розглядають інвестиції як ресурси (фінансові та економічні), що спрямовуються на розширене відтворення основного та оборотного капіталу або отримання інших ефектів.

2. Витратний підхід, відповідно до якого вчені розглядають інвестиції як витрати, які спрямовуються на збільшення активів (відтворення основних і оборотних фондів).

3. Економічний підхід, відповідно до якого вчені розглядають інвестиції як господарські опе-

рації, процес перетворення ресурсів у витрати, реалізацію економічних проектів.

4. Майновий підхід, відповідно до якого інвестиції розглядають як активи, які отримує підприємство, для збільшення прибутку (відсотків, дивідендів тощо), зростання вартості капіталу або інших вигід для інвестора.

Варто зазначити, що застосування окремих підходів до визначення сутності поняття «інвестиції» не дає змоги визначити сутнісні ознаки цього поняття, оскільки між ними спостерігається взаємозалежність. Так, за ресурсного підходу авторами акцентується увага саме на ресурсах як базовому складнику інвестування, водночас ігнорується рух інвестицій (перетворення інвестицій на витрати та продукт інвестиційної діяльності). За витратного підходу інвестиції розглядаються через призму витрат без процесу перетворення ресурсів на витрати. За економічного підходу інвестиції розглядаються як процес послідовної зміни форм вартості «ресурси – витрати – дохід», а за майнового підходу – перетворення капіталу на предмети майна. Таким чином, незважаючи на наявність в економічній літературі різноманітних за формою тлумачень сутності поняття «інвестиції», комплексне поєднання підходів до його визначення дає змогу розглянути змістовне наповнення інвестиційної діяльності [6, с. 118].

Отже, для виділення сутнісних аспектів економічної категорії «екологічні інвестиції» необхідно провести систематизацію підходів до розуміння такої економічної категорії. Сьогодні вітчизняні і зарубіжні вчені в наукових дослідженнях для означення економічної категорії «екологічні інвестиції» використовують такі категорії: «екологічно орієнтовані інвестиції», «інвестиції природоохоронного призначення», «ресурсозберігаючі інвестиції», «зелені інвестиції», «екологічне інвестування», «екологічна інвестиційна діяльність» тощо. Зазначені поняття або ототожнюються, або застосовуються для кардинально інших видів інвестиційної діяльності.

Так, Н. Андреева категорію «екологічні інвестиції» визначає як «усі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в господарську діяльність і спрямовані на зниження та ліквідацію негативного антропогенного впливу на навколишнє середовище, збереження, поліпшення і раціональне використання природоресурсного потенціалу територій, забезпечення екологічної безпеки країни, внаслідок яких досягаються екологічні, соціальні, економічні і політичні результати» [7, с. 98]; поняття «екологічно орієнтоване інвестування» трактує так: «Це інвестування, що здійснюється в межах усього народногосподарського комплексу й ураховує екологічні цілі та пріоритети». Попри це, застосовуючи поняття «екологічно орієнтовані інвестиції», які визначає як «усі види цінностей, вкладених інвестором (майнові, фінансові та інтелектуальні), що спрямовані на зниження й ліквідацію негативного техногенного впливу на довкілля; збереження, поліпшення та оптимальне використання природоресурсного потенціалу територій; формування екологічної безпеки країни, у результаті яких досягаються екологічні, соціальні, економічні й політичні результати» [7, с. 102]. Таким чином, Н. Андреева розглядає економічну категорію «екологічні інвестиції» як складник загальнонаціонального інвестиційного процесу.

Водночас В. Аніщенко підкреслює такі особливості екологічних інвестицій: «Повинні здій-

снюватися системно в часі та просторі, оскільки відновлення, поліпшення та збагачення навколишнього природного середовища є просторовим і тривалим у часі процесом» [8, с. 177] та виділяє такі характерні риси, як: спрямованість на використання, охорону й відтворення умов щодо підтримки і нарощення природно-ресурсного потенціалу, а також забезпечення екологічної безпеки; загальний характер об'єкта екологічних інвестицій; необхідність урахування властивостей екосистем чи їх окремих компонентів до саморегуляції і самовідновлення під час реалізації інвестицій [8, с. 177].

Л. Хенс, Л. Мельник і Е. Бунн відзначають, що «будь-які інвестиції незалежно від об'єкта їх вкладення можуть характеризуватися як такі, що здійснюють певний екологічний вплив і мають екологічний ефект, оскільки в процесі виробництва завжди виникає вплив на довкілля», вказуючи на екологічну результативність інвестиційних вкладень у сферу матеріального виробництва. На їхню думку, саме екологічний ефект зумовлює зміну параметрів навколишнього природного середовища, впливає як на внутрішніх, так і на зовнішніх суб'єктів інвестиційного процесу [9].

Одним із досить цікавих підходів до визначення сутності економічної категорії «екологічні інвестиції» є визначення Д. Кубай, який розглядає «екологічне інвестування» як «послідовну сукупність управлінських дій відповідних державних органів, інвесторів і господарюючих суб'єктів щодо формування та використання екологічних інвестицій, які, насамперед, передбачають визначення обсягу та оптимізацію структури екологічних коштів за природокористувачами, природними сферами та регіонами країни задля досягнення стратегічних цілей охорони довкілля» [10]. Тобто Д. Кубай розглядає «екологічне інвестування» як самостійний інструмент системи екологічного управління підприємством і національної екологічної політики.

А. Садеков визначає «екологічні інвестиції» як «один з економічних інструментів, що використовується суб'єктами господарювання під час здійснення інвестиційної діяльності з метою обмеження, зниження або повного виключення негативного екологічного впливу й отримання позитивного ефекту». Позитивний вплив на довкілля забезпечується шляхом оптимізації ресурсного циклу виробництва. Виявлення потреби в таких інвестиціях вимагає постійної уваги, оскільки позитивні та негативні ефекти техногенного впливу є зовнішніми по відношенню до процесу виробництва і не знаходяться у фокусі інтересів виробників [11].

Водночас В. Аніщенко, Б. Губський, М. Іванова обмежили поняття «екологічні інвестиції» капіталовкладеннями природоохоронного призначення, інвестуванням в оздоровлення чи відновлення довкілля, зниження рівня забруднення навколишнього середовища на діючих і новостворюваних підприємствах [8; 12; 13]. Так, В. Аніщенко визначає екологічні інвестиції як вкладення у раціональне ресурсокористування, які можна групувати за: елементами раціонального природокористування (використання природних ресурсів, їх відновлення або охорона); суб'єктами природокористування; за напрямками забезпечення процесу відтворення (екологічного, соціального, економічного) [8].

Досліджені авторські дефініції економічної категорії «екологічні інвестиції» узагальнено в табл. 1.

Таблиця 1

Авторські трактування економічної категорії «екологічні інвестиції»

Автор	Зміст поняття
Н. Андреева	Всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в господарську діяльність і спрямовані на зниження та ліквідацію негативного антропогенного впливу на навколишнє середовище, збереження, поліпшення і раціональне використання природоресурсного потенціалу територій, забезпечення екологічної безпеки країни, внаслідок яких досягаються екологічні, соціальні, економічні і політичні результати» [7, с. 98]
В. Аніщенко	Вкладення у раціональне ресурсокористування, які можна групувати за: елементами раціонального природокористування (використання природних ресурсів, їх відновлення або охорона); суб'єктами природокористування; за напрямками забезпечення процесу відтворення (екологічного, соціального, економічного) [8, с. 175]
Л. Хенс, Л. Мельник, Е. Бунн	Будь-які інвестиції незалежно від об'єкта їх вкладення можуть характеризуватися як такі, що здійснюють певний екологічний вплив і мають екологічний ефект, оскільки в процесі виробництва завжди виникає вплив на довкілля [9, с. 256]
Д. Кубай	Послідовна сукупність управлінських дій відповідних державних органів, інвесторів і господарюючих суб'єктів щодо формування та використання екологічних інвестицій, які, насамперед, передбачають визначення обсягу та оптимізацію структури екологічних коштів за природокористувачами, природними сферами та регіонами країни для досягнення стратегічних цілей охорони довкілля [10, с. 9]
А. Садеков	Один з економічних інструментів, що використовується суб'єктами господарювання під час здійснення інвестиційної діяльності з метою обмеження, зниження або повного виключення негативного екологічного впливу й отримання позитивного ефекту [11, с. 143]
С. Арестов	Це не лише природоохоронні інвестиції, а будь-які інвестиції, спрямовані на розвиток екосистем; види майнових та інтелектуальних цінностей, вкладених в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті яких утворюється екологічний, економіко-екологічний, еколого-соціальний ефект [14, с. 10]
О. Вишницька	всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються у господарську діяльність і спрямовані на зменшення негативної антропогенної дії на навколишнє середовище, зниження екодеструктивного впливу процесів виробництва, споживання та утилізації товарів та послуг; збереження, раціональне використання природних ресурсів та поліпшення природно-ресурсного потенціалу територій; забезпечення екологічної безпеки країни, внаслідок чого досягаються екологічний, соціальний та економічний результати [15, с. 52]
О. Квактун	Вкладення, що спрямовуються на створення таких прибуткових фондів, у процесі виробництва та експлуатації яких, по-перше, зменшується використання природних ресурсів і, по-друге, пом'якшується (чи ліквідується) негативний вплив на довкілля та здоров'я людини [16, с. 76]
Ю. Корчагін	Довготермінове вкладення фінансових та економічних ресурсів для отримання доходу в майбутньому або отримання інших благ: соціальних, екологічних, освітніх, інфраструктурних та ін. [4, с. 5]
Н. Гахович	Інвестування в раціональне природокористування та природозбереження [17, с. 73]

Джерело: сформовано авторами на основі [4; 7–11; 14–17]

Отже, існують різні підходи до розуміння економічної категорії «екологічні інвестиції», зокрема:

1. Природоохоронний підхід, згідно з яким автори розглядають екологічні інвестиції як капіталовкладення в природоохоронну сферу, спрямовані на боротьбу з наслідками нераціонального та деструктивного господарювання (фінансування виробництва очисних споруд, будівництво полігонів для збереження ТБВ, контрольної та виміральної апаратури тощо).

2. Превентивний підхід, згідно з яким автори розглядають екологічні інвестиції через отримання екологічного ефекту (запобігання виникненню економічного збитку від забруднення довкілля, зменшення використання ресурсів тощо).

Варто зазначити, що загалом засади екологічного інвестування започатковано Рамковою конвенцією ООН про зміну клімату, яка була ратифікована Україною [18]. Одним із найвагоміших зобов'язань України в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами [19] і Договору про заснування Енергетичного Співтовариства [20] є скорочення викидів забруднюючих речовин від великих опалювальних установок (ТЕС, ТЕЦ і котельні). Таким чином, Україна взяла на себе зобов'язання щодо скорочення викидів від великих опалювальних установок [21] та приведення їх у відповідність до вимог Директиви 2010/75/EU по викидах [22].

Отже, для України більш популярним є застосування природоохоронного підходу, оскільки сьогодні переважна більшість економічних та адміністративних природоохоронних заходів спря-

мована на боротьбу з руйнівними наслідками безвідповідального господарювання та нераціонального природокористування, а не на запобігання катастрофам. Відповідно, екологічні інвестиції найчастіше спрямовуються на виробництва, що спеціалізуються на виготовленні очисного устаткування та з перероблення відходів, засобів екологічного контролю і моніторингу, виміральної апаратури тощо.

Також вважаємо, що економічна категорія «екологічні інвестиції» означає залучення капіталу в підприємства так званих «зелених» секторів економіки, таких як «чиста» енергія, управління водними ресурсами або переробка. Додатковий капітал, отриманий такими підприємствами від інвесторів, дає змогу розвиватися швидше, тим самим поширюючи технології та рішення, які вони пропонують, сприяючи поліпшенню якості природного навколишнього середовища. Тому найбільшим стимулом для залучення екологічних інвестицій є перспективи для розвитку «зелених» секторів економіки: відновлювані джерела енергії, енергоефективність, управління водними ресурсами та поводження з відходами [23].

Критичний аналіз авторських дефініцій економічної категорії «екологічні інвестиції» дав змогу виявити, що сьогодні не існує однозначного визначення яке б достатньою мірою розкривало сутність екологічних інвестицій як економічної категорії. Відповідно до наведених тлумачень екологічне інвестування здійснюється для зниження екодеструктивного впливу на довкілля або відновлення компонентів навколишнього природного середовища, проте це суперечить економічній основі поняття «інвестиції», основою якого є еконо-

мічна доцільність інвестиційної діяльності. Тобто в результаті реалізації інвестицій повинна бути отримана економічна вигода (збільшення обсягу виробленої чи реалізованої продукції, підвищення її якості, зниження витрат за рахунок автоматизації виробничих процесів, економії енергетичних ресурсів тощо).

Узагальнення авторських підходів до розуміння поняття «інвестиції» та економічної категорії «екологічні інвестиції» дало змогу вивести авторське тлумачення. Отже, під екологічними інвестиціями будемо розуміти всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються з метою запобігання недоотриманню доходів у майбутньому від утрачених ресурсів, що дають змогу рухатися у напрямі сталого розвитку. Тобто це витрати на екологічну безпеку та недопущення техногенних катастроф, утрати від яких можуть бути довготривалими, невідновними й усунення наслідків яких вимагає значних фінансових витрат.

У науковій літературі [1–17; 24; 25] існує велика множина різноманітних класифікацій екологічних інвестицій, проте достатньо коректною вважаємо класифікацію, представлену О. Вишницькою [24]. Науковцем виділено п'ять класифікаційних ознак за: функціональним призначенням; джерелами фінансування; рівнем управління; формою прояву та характером результатів, що досягаються [24, с. 23].

О. Чигрин та В. Красняк узагальнили інформацію, властиву екологічним інвестиціям, за характерними особливостями, напрямками (об'єктами) інвестування, видами екологічних інвестицій, цілями екологічних інвестицій та запропонували такі види екологічних інвестицій: міжнародні, державні, регіональні, локальні, організаційно-управлінські та виробничо-технологічні [25, с. 229–230]. Бачимо, що ця класифікація є досить обмеженою та враховує лише масштаби інвестування.

Варто також зазначити, що на початку ХХ ст. специфічною особливістю екологічних інвестицій уважали те, що такого роду інвестиції здебільшого не приносять прямих економічних ефектів

[7, с. 99; 23]. При цьому супутні соціальний та екологічний ефекти від реалізації даних проєктів можуть бути досить значними. Проте сьогодні зрозуміло, що екологічні інвестиції приносять не тільки екологічний ефект, а й економічний та соціальний, коли реалізовується у таких напрямках, як: підвищення енергоефективності старих і нових будівель; перехід до альтернативних джерел енергії (вітер, сонце, біомаса, геотермальна); збалансований розвиток транспорту; стимулювання екологічної інфраструктури планети, включаючи питну воду, ліси, ґрунти, рифи; підтримка сталого сільського господарства, у тому числі органічного виробництва.

Таким чином, вважаємо доцільним здійснювати класифікацію екологічних інвестицій тільки після чіткого виділення сутнісних ознак, цілей екологічних інвестицій, об'єктів вкладення коштів, джерел надходження коштів.

Висновки. Дослідження сутності екологічних інвестицій як економічної категорії дало підстави констатувати такі узагальнення: під час дослідження праць вітчизняних та зарубіжних учених щодо екологічного інвестування вдалося класифікувати трактування поняття «інвестиції» та «екологічні інвестиції»; встановлено, що під час визначення сутності поняття «інвестиції» розглянути його змістовне наповнення можливо, лише застосовуючи комплексне поєднання ресурсного, витратного, економічного та майнового підходів; доведено, що в сучасній економічній літературі економічна категорія «екологічні інвестиції» часто трактується досить вузько (природоохоронний підхід), без урахування принципу превентивності; запропоновано авторське тлумачення категорії «екологічні інвестиції»: це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються для запобігання недоотриманню доходів у майбутньому від утрачених ресурсів, що дають змогу рухатися в напрямі сталого розвитку.

У подальших дослідженнях необхідно виділити сутнісні ознаки, цілі та принципи екологічних інвестицій, об'єкти вкладення коштів, джерела надходження коштів із метою вдосконалення класифікації екологічних інвестицій.

Список літератури:

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 06 липня 2014 р. № 1560-ХІІ. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>. Назва з екрана.
2. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 376 с.
3. Мертенс А. Инвестиции: курс лекций по современной финансовой теории. Киев : Киев. инвест. агентство, 1997. 416 с.
4. Корчагин Ю.А. Инвестиционная стратегия. Ростов-на-Дону : Феникс, 2006. 316 с.
5. Дорнбуш Р., Фишер С. Макроекономика. Київ : Основи, 1996. 814 с.
6. Мискін Ю.І., Мискіна О.О. Ідентифікація напрямів активізації інвестиційної діяльності як об'єкта податкового стимулювання. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2017. Вип. 57. С. 112–120. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2017_57_17.
7. Андреева Н.Н. Экологически ориентированные инвестиции: выбор решений и управление. Одесса : ИПРЭИ НАН Украины, 2006. 536 с.
8. Аніщенко В.О. До питання щодо удосконалення теоретико-методологічних засад екологічного інвестування. *Актуальні проблеми економіки*. 2007. № 8(74). С. 175–183.
9. Экономика природопользования : учебник / под ред. Л. Хенса, Л. Мельника, Э. Бунна. Киев : Наукова думка, 1998. 480 с.
10. Кубай Д.І. Державне регулювання екологічного інвестування в Україні : автореф. дис. ... к.е.н. : 08.00.03 ; Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2012. 20 с.
11. Садеков А.А. Механизмы эколого-экономического управления предприятием : монография. Донецк : ДонГУЭТ им. Туган-Барановского, 2002. 311 с.
12. Иванова М.Ю. Понятие инвестиционного климата и его влияние на эффективность инвестиционного воздействия партнеров. Москва : Российская академия государственной службы при Президенте РФ, 1996. 203 с.
13. Губський Б.В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі. Київ : Наукова думка, 1998. 390 с.
14. Арестов С.В. Механізм підвищення економіко-екологічної ефективності природоохоронних інвестицій в екосистемні послуги : автореф. дис. ... к.е.н. : спец. 08.00.06 «Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища» ; Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень. Одеса, 2008. 20 с.
15. Вишницька О.І. Екологічні інвестиції: сутність, класифікація, принципи та напрями реалізації. *Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка»*. 2009. № 2. С. 51–58.

16. Квактун О.О. Реальні екологічні інвестиції як дієвий інструмент сталого проектування та будівництва регіонів України. URL : http://ecoukraine.org/_ld/0/7_escpros_2014_83_.pdf
17. Гахович Н. Стан і проблеми екологізації промислового виробництва. *Економіка України*. 2008. Вип. 4. С. 73–81.
18. Кіотський протокол до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату. URL : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_801
19. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. *Ліга: Закон*. 1 файл. MU14097.LHT.
20. Протокол про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства від 24.09.2010. *Офіційний вісник України*. 2011. № 32. От. 1369.
21. Національний план скорочення викидів від великих спалювальних установок (кінцевий проект від 15.03.2015). 78 с. URL : mre.kmu.gov.ua/minugol/doccatalog/document?id=244996332
22. Directive 2010/75/EU of the European Parliament and of the Council of 24 November 2010 on industrial emissions (integrated pollution prevention and control). OJ L 334,17.12.2010. P. 17.
23. Kaszmarek T. Perspektywiczne inwestycje ekologiczne, czyli zielone światło dla zysku, Doradca Inwestycyjny Domu Maklerskiego BZ WBK, 2014.
24. Вишницька О.І. Класифікація екологічних інвестицій. *Екологічний менеджмент у загальній системі управління* : зб. тез доп. Дев'ятої щорічної Все-укр. наук. конф., 21–22 квітня 2009 р. Суми : СумДУ, 2009. Ч. 1. С. 23. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/.../474.doc>
25. Чигрин О.Ю., Красняк В.С. Теоретико-прикладні аспекти розвитку екологічного інвестування в Україні. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2015. № 3. С. 226–234. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mimi_2015_3_22

Ковшун Н. Е.

Национальный университет водного хозяйства и природопользования

Пятка Н. С.

Мукачевский государственный университет

ЕКОЛОГІЧЕСКІЕ ИНВЕСТИЦИИ: СУЩНОСТЬ И ВИДЫ

Резюме

В статье исследованы труды отечественных и зарубежных ученых относительно трактовки сущности экономических категорий «инвестиции» и «экологические инвестиции». Выделены основные подходы к трактовке категории «инвестиции» и доказана необходимость комплексного сочетания выделенных подходов для уточнения ее сущности. Проведен обзор авторских позиций относительно трактовки экономической категории «экологические инвестиции» и выделены два подхода: природоохранный и превентивный. Доказано, что в современной экономической литературе трактовка термина «экологические инвестиции» достаточно узка или ошибочна. На основе обобщения взглядов многих исследователей сделана попытка определить сущность категории «экологические инвестиции». Исследованы труды ученых о классификации экологических инвестиций. Установлена необходимость выделения сущностных признаков и целей экологических инвестиций, объектов вложения и источников поступления средств для совершенствования их классификации.

Ключевые слова: инвестиции, экологические инвестиции, зеленые инвестиции, экологизация, окружающая природная среда, экоструктурное влияние.

Kovshun N. E.

National University of Water Management and Environmental Management

Piatka N. S.

Mukachevo State University

ECOLOGICAL INVESTMENTS: ESSENCE AND TYPES

Summary

The article examines the works of domestic and foreign scientists regarding the interpretation of the essence of the economic categories «investment» and «environmental investment». The main approaches to the interpretation of the category of «investment» are highlighted and the need for an integrated combination of the selected approaches to clarify its essence is proved. A review of the author's positions regarding the interpretation of the economic category of «environmental investment» has been conducted and two approaches have been highlighted: environmental and preventive. It is proved that in the modern economic literature the interpretation of the term «environmental investment» is rather narrow or erroneous. On the basis of summarizing the views of many researchers, an attempt was made to determine the essence of the category «environmental investments». Researched the works of scientists on the classification of environmental investments. The necessity of identifying the essential features and objectives of environmental investments, investment objects and sources of funds in order to improve their classification is established.

Keywords: investment, environmental investment, green investment, greening, the environment, eco-destructive effect.